

Резюмета на трудовете, с които се участва в конкурса:

Монография:

Медицинска хуманитаристика. Теми, термини, превод

След като е направен опит за дефиниране на медицинската хуманитаристика, в настоящото изследване, макар и съсредоточено върху езиковата проблематика, произтичаща от превода на медицински текстове, се набляга и върху преводимостта в един по-широк план: на медицински знания, които отпращат към говоренето за цели нови зони и направления в съвременната наука - трансхуманизма, връзката на межкултурната комуникация с медицинското знание, изобщо - медицината и здравето и тяхната преводимост в съвременен контекст. В този план са видени и преводачите на медицински текстове, които по подобие на всички останали преводачи, се мислят като „културни посредници“.

Не е подмината и историята на проблема, доколкото медицинският превод е сред първите, които започват да се практикуват още от древността. Говори се за корените на медицинската терминология, които са в гръцкия и латинския, и за трансформациите им, както и за превръщането на английския в лингва франка по отношение на медицинската терминология.

Основният акцент пада върху техниките на медицинския превод и някои от най-проблемните места, пред които могат да се изправят преводачите неспециалисти. Защото и опитни преводачи признават затруднения при работа с медицинска терминология, в това число със спецификата на термините, със съществуващата обща промяна или изместване на значенията, както и с постоянното разширяване на медицинския лексикон. Езиковата динамика, ускореното навлизане на нови медицински понятия прави необходимостта от достъпа до онлайн ресурси за медицинска терминология от изключителен лексикален интерес за преводачите на медицински текстове. Доколкото медицинската информация непрекъснато се разширява в световен мащаб, бързият достъп до текущата езикова, предметна и специфична терминология е от решаващо значение. Очертават се подводните камъни в превода на медицинска терминология и се дават възможни преводачески решения. Като основният акцент пада върху синонимите, епонимите, съкращенията, фалшивите приятели и пр.

В края на изследването има приложение с няколко превода от български на английски на собствени текстове в сферата на кардиологията (и коментари към тях), които биха могли да се използват като своеобразен наричник в преводаческата работа, особено от страна на преводачи, които нямат медицинско образование.

Статии:

Медицината и въпросът за бъдещето

Текстът обсъжда едно от многото приложения на медицинския превод, а именно способността му да осъществява превод на знания. В това си значение той е пряко свързан с темата за бъдещето и развитието на трансхуманизма. В конкретната статия се разглеждат някои от опорите на трансхуманизма, които засягат медицината – идеята за генните подобрения и технологично обусловеното еволюиране на индивидите, футурологичните утопии и антиутопии, дебатите около безсмъртието.

За един от видовете специализиран превод

Когато говорим за медицински превод, както много изследователи на проблема добре са разбрали, всъщност става дума за двойно значение на думата превод - междуезиков превод, но и превод на знания. Като един вид специализиран превод обаче той предполага работа с медицинска терминология, включително със спецификата

на термините, със съществуващата обща промяна или изместване на значенията и с постоянното разширяване на медицинския лексикон.

Накратко, сред специализираните преводи медицинският превод е не само един от най-трудните, но и най-отговорните. Защото всяка грешна епикриза или диагноза не е просто зле свършена работа от преводача, а може да струва здравето и живота на конкретно човешко същество.

В тази статия са разгледани някои от опасностите, пред които е изправен преводачът на такъв тип текстове, особено ако той няма медицинска квалификация - работа с вторични термини, медицински метафори, фалшиви приятели.

Медицински конотации в понятието „криза“

Статията се опитва да покаже как медицинската терминология и медицинските конотации маркират понятия, които по-късно стават водещи във философския, културологичния, политическия, социалния дискурс. В случая избраното понятие е понятието криза, което е ключово за медицината още от Античността, белязва със значения всички следващи епохи и става знаково за цялото ни съвремие. Накратко, показва как медицинските конотации пренасят към неограничените употреби в широкия контекст на езика и

понятието криза е отворено за употреби от различен порядък и в разнообразни контексти. За да се стигне до убеждението, че надделява употребата му като метафора за състояния на упадък, провал, израждане, разруха. Казва се криза, но както и в медицината, се визира влошаване.

„Транскатетърна аортна клапна имплантация при пациенти с високостепенна аортна регулация и терминална белодробна недостатъчност“

Статията представя случай на 73-годишен пациент с комбинирано засягане на аортната клапа при преобладаваща високостепенна, симптоматична аортна регургитация и придружаваща дихателна недостатъчност в терминален стадий, със забранително висок хирургичен риск, при който е осъществено успешно имплантиране на off-label self-expandable аортна клапна протеза Medtronic Core Valve, като е използван т. нар. минималистичен подход. Този клиничен случай показва, че саморазширяващата се протеза Medtronic CoreValve Evolut R може да бъде имплантирана без тъканно увреждане и миграция в една умерено калцирана трикуспидна аортна клапа с преобладаваща инсуфициенция при нискостепенна стеноза и да доведе до задоволителни

хемодинамични резултати с подобряване на функционалния клас сърдечна недостатъчност при пациент със съпътстваща тежка дихателна недостатъчност.

Отвъд медицинския казус статията предлага примери за превод на термини от български на английски, както и на важна лексика.

„Ендоваскуларно коронарно стентирание следимплантация на транскатетърна аортна клапна протеза“

Транскатетърната имплантация на аортна клапа е все по-често използван метод за лечение на аортна стеноза, като в световен мащаб е установена стабилна тенденция за увеличаване на броя на TAVI процедурите и намаляване на възрастта на пациентите. В Европа към момента годишно се реализират над 180 000 TAVI процедури. Настоящият обзор има за цел да оцени прогнозата за пациента при различните подходи, техническите затруднения по време на процедурата, както и да предложи полезни съвети за преодоляването им.

Отвъд медицинския казус статията предлага примери за превод на термини от български на английски, както и на важна лексика.

„Ендоваскуларно лечение при пациент с артериитна Такаясу“

Артериитът на Такаясу е хроничен, рядък артериит, който причинява артериална стеноза/оклузии и дилатация, засяга аортата и нейните клонове. Най-често засегнати са субклавиалната артерия и общата каротидна артерия. Диагностицира се основно при жени на възраст под 40 години. Най-често се наблюдава в Япония, Югоизточна Азия, Индия и Мексико. В статиите е представен клиничен случай на пациентка с доказан артериит на Такаясу, при която се установяват сигнификантни стенози на общите каротидни артерии и субклавиалната артерия. Доплерова сонография е използвана за скрининг. Приложено е ендоваскуларно лечение на лезиите с различна локализация, поетапно. Чрез имплантация на различни видове стентове засегнатите от артериит на Такаясу различни лезии са лекувани успешно. Не се наблюдават интрапроцедурни, както и в хода на проследяването смърт или тежки усложнения.

Отвъд медицинския казус статията предлага примери за превод на термини от български на английски, както и на важна лексика.

Successful fibrinolysis after acute left ventricular assist device thrombosis

Статията се концентрира върху действието на системата Berlin Heart INCOR, която е ново помощно устройство за подпомагане на лявата камера, което генерира ламинарен кръвоток. Един от пациентите с имплантиран INCOR е приет в болница с клинични данни, индикиращи тромбоза на помощното устройство. Кръвният поток през помпата беше определен от контрастна инжекция в приточната канюла. Беше открита липса на поток през помпата. Взето е решение за извършване на фибринолиза, изпълнена чрез инжекция с ретеплаза в приточната канюла на устройството. След манипулацията се наблюдава възстановяване на кръвния поток през помпата. Без усложнения пациентът е изписан 9 дни след процедурата.

Избор на стратегия при остър коронарен синдром без елевация на ST сегмента в групи пациенти с или без наличието на захарен диабет/

Timing of invasive strategy in acute coronary syndrome without ST segment elevation in groups of patients with different ischemic risk

Статиите са посветени на острия коронарен синдром (ОКС) без ST сегмент и на наблюденията върху хетерогенна група пациенти с различни нива на риск за възникване на големи нежелани сърдечно-съдови събития. Целта на изследванията е да се оцени прогностиката

на ранната инвазивна стратегия в сравнение със селективната инвазивна стратегия.

Timing of invasive strategy in diabetic and non-diabetic patients with non-ST-segment elevation acute coronary syndrome

Статията е фокусирана върху пациентите с остър коронарен синдром без ST-сегмент елевация, които са хетерогенна група по отношение на риска от сериозен сърдечно-съдов инцидент (MACE). Историята на захарния диабет (DM) без съмнение е един от факторите, които обуславят високия риск от появата на този синдром. Целта е да се сравни ранната инвазивна стратегия със селективната инвазивна стратегия, изисквана за пациенти със или без DM. В изследването са включени 178 пациенти с нестабилна ангина пекторис или миокарден инфаркт без елевация на ST-сегмента (UA/NSTEMI). От тях 52 (29.2%) имат DM. Пациенти на случаен принцип са подложени на ранна инвазивна стратегия (коронарна артериография и перкутанна коронарна интервенция в рамките на 24 часа след приема) или на селективна инвазивна стратегия (в началото тези пациенти бяха медикаментозно стабилизирани, коронарна артериография беше направена само в случай на повторна поява на ангина пекторис и/или данни за индуцируема исхемия на миокарда). Пациентите са наблюдавани средно за период от 22.8 +/- 14 месеца.

Stenting of the aortic arch and the supraaortic vessels, in a patient with DeBakey type II dissection

Статията се занимава с проблема за аортната дисекция, която е медицинско състояние, изискващо незабавна хирургическа интервенция за дисекция тип I и II DeBakey. Въпреки напредъка в диагностиката и терапевтичните модалности, смъртността все още е висока. Допълнителни разкъсвания, критична компресия на истинския лумен и облитерация с крайна органна исхемия биха могли да доведат до остри и хронични усложнения след хирургична интервенция при аортна дисекция. Ендоваскуларно лечение с имплантация на непокрит стент е възможен избор при тези случаи. Целта на този подход включва затваряне на разкъсването на проксималния вход, потискане на фалшивия лумен, водещ до възникване на тромбоза, пренасочване на кръвния поток към истинския лумен и индукция на процеса на „реконструиране на аортата“.

Late outcomes after interventional treatment - Successful stenting of Takayasu arteritis lesions. Single center experience in Bulgaria

Статията обобщава изследвания върху група пациенти на различна възраст и от различен пол с период на проследяване най-малко 1 година. Обект е ендоваскуларното лечение на пациенти с различна

локализация на заболяването, като в зависимост от таргетната лезия е избран подходящ ендоваскуларен достъп.

TCT-328 Endovascular treatment with Catheter-Directed Thrombolysis in patients with acute massive and submassive pulmonary embolism

Статията обобщава наблюдения върху ендоваскуларно лечение и представя безопасни и ефикасни начини за лечение на остра белодробна емболия.

Recanalization and stenting of total occlusions of the renal arteries for blood pressure control in resistant to treatment hypertension

Статията се опитва да прецени дали перкутанната реканализация и стентирането на напълно запушени бъбречни артерии са осъществими и дали могат да бъдат оправдани като ефективни за намаляване на артериалното налягане (АН) при някои пациенти със запазен колатерален бъбречен поток.

Endovascular treatment of acute aortic dissection Stanford Type A

Статията регистрира вероятен първи докладван случай на ендоваскуларно лечение с многослойна дисекция при остра аорта Станфорд тип А. Ендоваскуларното лечение с MFM се оказва успешна животоспасяваща възможност и е обещаваща алтернатива на отвореното оперативно лечение при селективни пациенти с аорта тип А.

CAD 4. “Deep-Loop” Technique for Stenting of Left Internal Carotid Artery Using Transbrachial Approach: Single-Center Experience

Това пилотно проучване показва, че S100-b може да бъде полезен биомаркер при каротидни реваскуларизации. Протеинът S100-b е въведен като чувствителен биомаркер на тихото мозъчно увреждане. Целта на това проучване е да се сравнят серумните му нива преди, по време и 24 часа след стентиране на каротидната артерия (CAS) и каротидна ендартеректомия (КЕА).

Uneventful Follow-Up 2 Years after Endovascular Treatment of a High-Flow Iatrogenic Aortocaval Fistula Causing Pulmonary Hypertension and Right Heart Failure

Ятрогенната аортокавална фистула е изключително рядко патологично състояние, което често води до клинично значим ляво-десен екстракардиален шънт. При бавно прогресиращи случаи може да се появи хронична десностранна сърдечна недостатъчност, която при някои пациенти може да продължи с години. Статията представя случай на пациент с дългогодишна аортокавална фистула, която е причинявала високопоточен ляво-десен шънт, трикуспидална регургитация, тежка белодробна хипертония и десностранна сърдечна недостатъчност. След като е извършена пълна ендоскопска изолация на аортокавалната фистула, пациентът изпитва драматично клинично подобрене и продължава да има отлични образни и клинични резултати след 2 години проследяване.

Comparison of standard renal denervation procedure versus novel distal and branch vessel procedure with brachial arterial access

Статията представя нов подход за перкутанна бъбречна денервация при неконтролирана хипертония, състоящ се в аблация извън проксималната главна бъбречна артерия (Y-образец), включително първичните клонове, и го сравнява със стандартната процедура, прилагана само в рамките на главния съд. Набляга се и на безопасността и практичността на подхода с брахиален достъп.

Acute coronary syndrome and thrombophilia in young patients: clinical data, experience

Основният извод, до който се достига е, че тромбофилията е независим рисков фактор за инфаркт на миокарда при млади пациенти и не трябва да се пренебрегва лесно. При тях скринингът за тромбофилия може да бъде от полза, особено за проследяване на лечение и подобряване на късната прогноза.

The proper care for elderly cardiac patients before rehabilitation

Статията се съсредоточава върху нарастването на хората в групата на възрастните с хронични сърдечни и клапни заболявания. Целта е да се отговори на въпроса кои заболявания и състояния се нуждаят от по-близко проследяване. Резултатите от проучването биха могли да послужат и за основа за създаване на референтна база данни, която би могла да се използва както в клиничната практика, така и за започване на рехабилитация на такива пациенти.